

اظهاری نظر کارشناسی درباره: «لایحه اصلاح ماده (۳۵) قانون خدمت وظیفه عمومی»

مقدمه

در لایحه «اصلاح ماده (۳۵) قانون خدمت وظیفه عمومی» پیشنهاد شده که عبارت «یا خارج از» در ماده (۳۵) قانون خدمت وظیفه عمومی، مصوب ۱۳۹۰/۰۸/۲۲ حذف شود. دلیل توجیهی این امر مغایرت آن با ماده (۳۶)^۲ این قانون بیان شده است، زیرا از منظر آنها، ادامه تحصیل در خارج از کشور براساس ماده (۳۶) برای مشمولین دارای مدرک کارشناسی و بالاتر می‌باشد. در این خصوص نکاتی به شرح ذیل بیان می‌شود:

۱. به نظر می‌رسد ماده (۳۵) قانون خدمت وظیفه عمومی ابهام و یا تعارضی با ماده (۳۶) ندارد. ماده (۳۵) در رابطه با مشمولین دیپلم بوده و ماده (۳۶) مشمولین دارای مدرک کارشناسی و بالاتر را شامل می‌شود.

۲. مطابق بند «۹» اصل سوم قانون اساسی، دولت جمهوری اسلامی ایران موظف به «رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه، در تمام زمینه‌های مادی و معنوی» شده است. در نتیجه حذف عبارت «یا خارج از» در ماده (۳۵) موجب محروم شدن مشمولین دیپلم از تحصیل در خارج از کشور شده که می‌تواند از مصادیق تبعیض ناروا و عدم ایجاد امکانات عادلانه باشد. این محرومیت می‌تواند به نوعی تحدید آزادی و حقوق سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی نیز محسوب شود که از این نظر نیز مغایر با اصل بیستم^۳ و بند «۷»^۴ اصل سوم قانون اساسی و نظریه شماره ۴۰۴۱ مورخ ۱۳۶۴/۵/۱ شورای نگهبان است.

مخصوص سخن علمی

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال دوم

شماره ثبت:

۸۱

شماره چاپ:

۵۳۶

تاریخ چاپ:

۱۳۹۶/۳/۲۰

معاونت پژوهش‌های
سیاسی - حقوقی
دفاتر: مطالعات سیاسی
مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۶۰۱۵۳۶۸-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۶/۴/۱۸

۱. ماده (۳۵) قانون اصلاح موادی از قانون خدمت وظیفه عمومی: «مشمولین دیپلم که حداکثر یک سال پس از فراغت از تحصیل در یکی از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی داخل یا خارج از کشور که مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم و بهداشت می‌باشند پذیرفته شوند تا زمانی که وفق تبصره «۱» ماده (۳۳) به تحصیل اشتغال دارند، می‌توانند مشروط به اینکه دارای غیبت غیرموجه نباشند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند. این معافیت برای هر مقطع فقط یک بار داده می‌شود.

تبصره «۱»- معافیت تحصیلی دانشجویان انصرافی در طول مدت تحصیل فقط یک بار قابل تمدید است.

تبصره «۲»- ترخیص کارکنان وظیفه بدون غیبت اولیه در حین خدمت جهت ادامه تحصیل در مقاطع کارشناسی و بالاتر بجز در زمان‌های اضطراری و جنگ بلامانع است.

۲. ماده (۳۶): «مشمولین دارای مدرک کارشناسی و بالاتر و معادل آن در حوزه‌های علمیه علاقمند به تحصیل در خارج از کشور در صورتی که از نظر مقررات این قانون و وزارتخانه‌های علوم و بهداشت، حائز شرایط ادامه تحصیل در خارج از کشور باشند و دانشگاه‌ها و رشته‌های آنها مورد تأیید وزارتخانه‌های فوق باشد، می‌توانند با سپردن تضمین‌های لازم با استفاده از مقررات این قانون برای تحصیل به خارج از کشور مسافرت نمایند».

۳. اصل بیستم؛ همه افراد ملت اعم از زن و مرد یکسان در حمایت قانون قرار دارند و از همه حقوق انسانی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با رعایت موازین اسلام برخوردارند.

۴. بند «۷» اصل سوم؛ تأمین آزادی‌های سیاسی و اجتماعی در حدود قانون.

۵. حق مسافرت و آزادی سفر از اعمال عادی و حقوق مسلم فردی و اجتماعی هر شخص است که طبق اصل بیستم قانون اساسی همگان از آن برخوردارند و برحسب بند «۷» اصل سوم قانون اساسی برحسب قانون باید تأمین شود، سلب این حق در شرایط عادی با موازین شرعی و قانون اساسی مغایرت دارد.

۳. البته نوعی ابهام در متن ماده (۳۵) قانون خدمت وظیفه عمومی به چشم می‌خورد، زیرا ماده مزبور هیچ اشاره‌ای به ملزومات و تضمین‌های مورد نیاز برای مشمولین دیپلم علاقمند به ادامه تحصیل در خارج از کشور، نکرده است.

پیشنهادها

به منظور رفع ابهام و روشن‌تر شدن مقصود دو ماده (۳۵) و (۳۶) قانون خدمت وظیفه عمومی، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود که در صورت انتخاب هریک از آنها، متن قانون صریح‌تر شده و نیازی به محروم‌سازی مشمولین دیپلم از ادامه تحصیل در خارج از کشور نخواهد بود.

۱. در انتهای ماده (۳۵)، عبارت «سپردن تضمین‌های لازم جهت خروج از کشور» ذکر شود.

۲. در ماده (۳۵) عبارت «یا خارج از» حذف و در ماده (۳۶)، بعد از عبارت «مشمولین دارای مدرک» واژه «دیپلم» اضافه

شود.

